

**A STUDY OF COMMUNITY ENTERPRISE
AT BAN-KHLONG-LUANG,
AMPHAENG SUB-DISTRICT, BAN-PHAEO DISTRICT,
SAMUTSAKHON PROVINCE**

DUANGPORN WONGPAIBOOL

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

ISBN 974-04-7267-2

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

การศึกษาวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (A STUDY OF COMMUNITY ENTERPRISE AT BAN-KHOLNG-LUANG, AMPHAENG SUB-DISTRICT, BAN-PHAEO DISTRICT, SAMUTSAKHON PROVINCE)

ดวงพร วงศ์ไพบุลย์ 4737463 LCRU/M

ศศ.ม.(พัฒนาชนบทศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ขงยุทธ บุราสิทธิ์ ,ศศ.ม., ถักขณา ดาวิรัตนหงษ์ Ph.D.

เรณู เหมือนจันทร์เชย ศศ.ม.

บทคัดย่อ

วิสาหกิจชุมชน เป็นการประกอบกิจการของชุมชนในระดับรากหญ้า ซึ่งชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยรัฐบาลมีนโยบายและวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนชนบทไทย สามารถดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการจัดการที่เหมาะสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพึ่งตนเอง ก่อให้เกิดการพัฒนาในชุมชนชนบท บนพื้นฐานของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของชุมชนบ้านคลองหลวงและความเป็นมาของการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง 2) ศึกษาลักษณะรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง 3) ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มและชุมชนต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง 4) ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง 5) ศึกษาปัญหาอุปสรรค/ข้อจำกัดของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และภาคสนามโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 2) กลุ่มผู้นำในชุมชน 3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง 4) สมาชิกจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสมาชิกในชุมชนบ้านคลองหลวง

ผลการศึกษาพบว่า 1) วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวง มีจุดเริ่มต้นจากการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคลองหลวงโดยเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2531 2) มีรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายกิจกรรมและเครือข่ายพื้นที่ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนมีลักษณะเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่การร่วมกัน คิด ,วางแผน, ทำงาน,รับผลประโยชน์,และประเมินผล 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน คือ ผู้นำชุมชน ความเอื้ออาทรในชุมชน ความมีวินัยของสมาชิกในชุมชน และการพึ่งตนเอง 5) ปัญหาและข้อจำกัด ในการดำเนินงาน คือ ขาดแคลนบุคลากรรุ่นใหม่ในการเชื่อมต่อการดำเนินงาน , ปัญหาความไม่ชัดเจนของนโยบายภาครัฐ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน ผลการศึกษาสรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองหลวงประกอบด้วย ชุมชนและสมาชิกกลุ่มมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยกลุ่มออมทรัพย์ด้วยความสมัครใจ ผู้นำกลุ่มและผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และอุทิศตัวในการพัฒนาชุมชนสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกและชุมชน

ข้อเสนอแนะ ควรคำนึงถึงความต้องการของชุมชนเป็นหลัก กิจกรรมและโครงการ ควรมาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและ ควรสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

A STUDY OF COMMUNITY ENTERPRISE AT BAN-KHLONG-LUANG,
AMPHAENG SUB-DISTRICT, BAN-PHAEO DISTRICT,
SAMUTSAKHON PROVINCE

DUANGPORN WONGPAIBOOL 4737463 LCRU/M

M.A. (RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

THESIS ADVISORS : YONGYUTH BURASITH, M.A.,
LAKANA DAORATANA HONG, Ph.D., RENU MUENJANCHOEY, M.A.,

ABSTRACT

Community Enterprises (CE) are organized project groups at the grassroots level supported by the government community development policy aimed at fostering self-sufficiency for Thai rural communities.

This field research comprises five objectives as follows: 1) To study the background, formation and development of Ban-Khlong-Luang Community Enterprise; 2) To study the said CE's organizational structure and the patterns of its operation; 3) To study the patterns of local community participation in the activities of the said community enterprise; 4) To investigate the factors affecting the operation of Ban-Khlong-Luang Community Enterprise; 5) To investigate the operational problems and limitations of the said community enterprise.

Data were collected by participant and non-participant field observations, field notes and recordings compiled into detailed written accounts, in-depth interviews, with the researcher as participant, and an exhaustive review of documentary literature on Ban-Khlong-Luang Community Enterprise. The sample groups were purposively selected from the members of Ban-Khlong-Luang Community Enterprise as well as members of the board of directors local village headmen and local government officials involved with Ban-Khlong-Luang Community Enterprise. The data were presented through detailed descriptive accounts, analysis and interpretation, by the researcher.

The study found that: 1) Ban-Khlong-Luang Savings Group for Production Credit was founded in 1988 as the first community enterprise in Ban-Khlong-Luang Village; 2) There were two categories of patterns of operation namely, The Area Networking and The Activities Networking; 3) The process of Community participation consisted of five steps, Conception, Planning, Implementation, Benefit Sharing, and Evaluation; 4) There were various factors affecting the operation of Ban-Khlong-Luang Community Enterprise, such as, community leadership, familiarity, self-reliance, self-discipline; 5) The problems and Limitations of Ban-Khlong-Luang Community Enterprise are the lack of young generation leadership and workers to continue their work, and the government community enterprise policy is not clear so that it is difficult to work.

The study concluded that the following factors had been influential on the operation of Ban-Khlong-Luang Savings Group for Production Credit: 1) The Ban-Khlong-Luang Community Enterprise provided a learning process for its members; 2) Group members participated voluntarily in the activities of the enterprise; 3) The leadership of the enterprise was both knowledgeable about and committed to the needs of the Ban-Khlong-Luang Community.

The study made the following recommendations: 1) Policy objectives ought to be consistent with community needs; 2) Community action ought to be conceived at grassroots level; 3) Community enterprise ought to be regarded as a process rather than an end in itself.

KEY WORDS: COMMUNITY ENTERPRISE / NETWORKING, PARTICIPATION

120 pp. ISBN 974-04-7267-2